

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПІСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ї год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

Поможім Рідному Краєви!

Із за моря приходять вістки, що наш народ виповів ляцьким напастникам війну на смерть.

Убогі і бозоружні Українці в Галичині узялися на ірляндський спосіб боротьби. Викурють димом ляцьких лисів та очищують рідний воздух, вбиваючи своїх власних хрунів.

Цілий край палає огнями палених фільварків і стиртів — тих, що у ляцькім посіданню.

Позривані зелізничі шляхи спричиняють катастрофи ворогам і їх гостям.

Під гук розриваючихся бомб вальтається осідки і станиці ворожого уряду.

Телеграфи і телефони не функціонують, бо перервані дроти.

Тут і там відкриють підложені міни під мостами чи будинками, але „виновників“ не годні відкрити.

А не годні їх найти тому, що „виновним“ є цілий український народ в Галичині. Він увесь зєднався для одної цілі, щоби не дати осістися грабіжникам.

До краю виснажений війною передоптаний міліоновими арміями вадовж і впоперек, зруйнований до тла — український народ в Галичині не змертвів.

що наш народ не дасть себе повернути в ярмо!

Поможім-же тепер, бо тої помочи якраз тепер потреба. Даймо сей час, щоби не спинилася боротьба задля браку грошей. Це бувби та-
кий злочин, що не малибисьмо ли-
ця показатися перед нашою рід-
нею, бо чужі люди з погордою
відверталися від нас.

Даймо повними руками, бо від висоти наших жертв залежить скорша чи пізніша побіда.

Давай брате і сестро свій сердечний податок на освобождення рідної землі.

Там, у краю, наші герої своїм життям важать, там по усій Україні порозсипали свої кісточки галицькі хлопці — боронячи вол!

А ми пожалуємо гроши?

Ні! Ніяк ні! Ми всі сповнимо наш обовязок, як пристой чесному народові. Ми не оставимо сиротами наших борців. Не можучи самі стати у їх ряди, ми зробимо це, що можливе.

Ми дамо гроші — дамо скоро і дамо досить!

Проклятте тому, хто у таку пору не здобудеться на відповідну лепту!

Ану Братя, ану Сестри! Хай за-
лунає добра слава про Українців в
Бразилії по всьому світу, що не
оставили Неньки — Жалібниці на
потохи ворогам.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$	піврічно 5\$
Для Галичини	2.50 дол.
Для України	2.50 дол.
Для п. Америки	2.50 дол.
Для Канади	2.50 дол.
Для Аргентини	6 пез.

„PRACJA“

Jornal semanal para os Ukrainianos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За всяке оголошення платити ся з гори.

PRACJA

Prudentopolis — Parana.

Ми Українці до економу
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ві море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

мимо страшного терору польсько-
го уряду добув всіх 16 мандатів.
І прихильні Пілсудському соціялі-
сти і ворожі його урядови вшехпол-
ляки бути з того приводу в дзвін
алярму, закликаючи й уряд і поль-
ську суспільність до противділення
обєднаній акції угнетених Польщею
націй. „Газета Варшавська“ пише
по виборах отверто: „На всякий
случай вислід голосування з дня 5.
падолиста на Волині є краснорічи-
вим доказом, що польська справа
поставлена там зле та що там тре-
ба доконче поважних змін“.

З неменче отвертою жалобою
пише та сама газета про вислід ви-
борів околиці Вильни. Правда, на
34 мандати округа Поляки потра-
фили добути 23, але всі 11 послів
не Поляків се все члени „блоку
національних меншин“; самі во-
роги польської державності. „Га-
зета Варшавська“ називає сей вислід
дуже непотішаючим і находить на
нього лише одну потіху: що по-
виборчі польські комісії, вислані в
округ, вспілють ще своїм слідством
„перемінити вислід виборів“, себто
що більше пошахрувати вибори,
як се потрафили виборчі комісії.

Найболючішою болячкою в бо-
ці Польщі — се Галичина. Сей
край з усіх країн, завойованих по-
льською розбійникою рукою, має
народ, національно найсвідоміший.
они виказують свою принадлежність за на-

ся для одної цілі, щоби не дати осітися грабіжникам.

До краю виснажений війною передоптаний міліоновими арміями відзовж і впоперек, зруйнований до тла — український народ в Галичині не змертвів.

Тільки короткий час збирався у силу.

Арешти, страшні табори полонених, екзекуції і звірства розвірілого ляцького салдацтва, скитальство соток тисяч за границею, усьо то не вбило в Галичині духа свободи.

Галицький народ піднявся на повстаннє проти „панського“ народу Ляхів!

А ми, Українці в Бразилії, чи ми вже сповнили усьо, що є нашим обовязком?

Також ми тільки і ждали на ту хвилю, коли піднимеся наш народ. Також ми тільки про це і мріяли,

Греки та інші, хто у таку пору не здобудеться на відповідну лепту!

Ану Братя, ану Сестри! Хай залунає добра слава про Українців в Бразилії по всьому світу, що не оставили Неньки — Жалібниці на поталу ворогам.

Поможім розкути наш народ; поможім добути йому свій тихий рай у повній свободі!

Після польських виборів.

Недавні вибори до польського сейму у Варшаві дають тепер Полякам немало нагоди дізнатися незовсім приемних роздумувань.

Найбільше з усего болить Поляків невдача польської виборчої кампанії на Волині, де обеднаний „блок національних меншостей“

ще більше пошахрувати вибори, як се потрафили виборчі комісії.

Найболючішою болячкою в біці Польщі — се Галичина. Сей край з усіх країн, завойованих польською розбійницею рукою, має народ, національно найсвідоміший. Се із загорнених польською заграбуючи лапою країв одинокий край, котрий розписанне виборів признав отверто новим ляцьким безправством, котрий явно славно виповів йому бойкот. Солідарність українського населення, його національна свідомість, державна виробленість, яку угнетені Українці обявили передовсім в часі виборчої кампанії до польського сейму, доводили Поляків до люті. Самі ж вибори довели їх вже до одчаю. З польських газет, без огляду на партійну марку, просто чути скрігіт зубів з ненависної люті. Тут польська преса вже не може навіть найти

одного іншого здорово думаючого Поляка: Се Польща оточена з усіх сторін ворогами. Се Польща, в якій Лях чується бутним паном, а Українець, Литвин, Білорус, Жид, Москаль, Німець, Чех — гнобленним рабом. Се Польща, в котрій вже убрушувалися головні противенства суспільних сил. З одного

Пам'яті Тараса Шевченка.

В ШІСТЬДЕСЯТЬ ДРУГУ РІЧНИЦЮ ЙОГО СМЕРТИ.

Гірко жилося нашому народові сто років тому назад. Позбавлений власної держави, роздертий кордонами, втомлений довговічними боями о волю, стогнав він у чужому ярмі, та мов недужий з просоня, згадував у казках та піснях колишні, красні часи. Згадував у Колядках та Щедрівках, як колись наші предки на срібних човнах, золотими веслами сині хвилі розгортаючи по Чорному морю на далекі підбої пили, як в зелізо закуті, посувалися бездорожними степами на стрічку Половцям та іншим Азиятам, щоб боронити рідної землі, як за лицарську честь і славу свою та чужу кров проливали. І сypівав народ невільник в чудових своїх Думах, про козаків, вояків-невімір'ян, як вони світ цілий лицарством дивували, як перед ними тримали султані і як вони, через свою незгідливість власну долю запропостили. І снів ся тоді втомленому двірською роботою крепакові той час, коли за Хмельницького Україна вольною стала, коли гетьман на сивому коні під малиновою хоругвою, при звуках дзвонів, сурм і литаврів у Київські ворота відждав, коли посли від посторонніх королів з привітом до нього приходили, коли по довгих боях, здавалося, мир і добро на Україні настане.

І чи одно сніло ся нашим предкам перед сто роками! Та нема нічо більш болючого, як сон нещасливого о щастю, невільника о волі, бездомного о власній хаті.

А як раз такими бідними невільчиками, такими безприютними наймитами в чужих панів були наші предки перед сто роками... Нині нам ще далеко до нашої правди, а що ж було тоді...

Та частина нашого народу, що оставала під Польщею, то є, між Дніпром а Карпатами, терпіла тяжкий гнет від панів-дідичів. В Польщі з давна було, так, що хто не шляхтич, той немає ніякого права. Шляхта вибирала собі короля, шляхта радила на соймах, шляхта робила війну, шляхта мала землі і маєтки, суди й уряди, а хлоп немав нічого. Він був безплатним робітником свого пана. Його наймитом, і невільником, з котрим пан міг зробити що хотів. Пан був його господарем, опікуном, судиєю — всім. Хлопови не вільно було нічого продати, ніде без дозволу панського піти, не вільно було більше худоби тримати, як пан позволив, навіть більше мір полотна виробити, як в дворі йому приписали. Проти таким порядкам бунтував ся наш сільський народ і приставав до козацьких повстань. Але й між козаками знайшлися такі, що не хотіли дати волі селянам та й самі такі панські порядки заводили. Звідти й пішли всякі колотнечі, домашні сварки і війни, з котрих тільки наші вороги користали. Особливо вміла з того користати Росія. Вона вдавала з себе оборонця віри і приятеля кривдженого народу Руського, вона ніби то боронила нас перед Поляками, а властиво тільки чатувала на те, щоб і нас і Поляків під себе підбити та нашою кривдою розбогатіти.

Ніби то кричала, що Польща кривдить руський народ в тих землях, що до Польщі належали, а якже вона робила з Русинами-

Українцями, що за Хмельницького добривільно до Росії пристали? Закріпощувала їх що раз гірше, занапащувала тяжко здобуту волю, руйнувала наше добро і хотіла нас так винародовити, щоб ніде навіть українським духом не пахло. Вона собі того ще й до нині бажає; та не ті тепер часи...

В 1764 році, цариця Катерина „увільнила від гетьманства“ останнього гетьмана України Розумовського і післала до нас свого генерала Румянцева, з осібними інструкціями, себто з власноручним письмом.

В тім письмі нарікала цариця, що Україна замало доходів достарчує скарбови російському і веліла Румянцеву перевести ревізію цілого краю, себто розглянути, де кілько народу живе, що той народ має і які він податки повинен платити. Румянцев почав роботу з того, що народ прикріпив до землі, то є, сказав: хлоп і поле то одно. Хлоп на те тільки родив ся, щоб на тому полі для свого пана працювати і йому й не вільно того поля ніколи покинути. Хоть би пан був не знати який недобрий, то хлопови не вільно під другого пана перейти, тільки мусить терпіти і мовчати. А що ті пани були часто-густо такими самими Українцями, як робучий народ, то тим самим для Росії виходила з того двояка користь, вона закріпощувала хлопа і викликава ненависть до пана, бо мовляв, то не уряд, тільки пани угнітають народ. Щоби ще гірше замілити очі, казала Катерина скликати в 1767 році осібну комісію в котрій посли народні повинні були висказати свої бажання. Українські посли казали, що народ хоче, щоб на Україні вернулися такі порядки, як були за Хмельницького, щоб народ вибирав собі гетьмана і

порядкував сам собою. Священики жадали також давніх порядків. За те Румянцев скликав воєнний суд і 33 депутатів Українців засуджено на смерть...

Так ішло дальше. На самі Зелені свята 1775 року підступом увійшли Москвали на Січ, де тоді атаманував кошовий Петро Кальнишевський, чоловік чесний і мудрий, збурили єї, розорали, а Кальнишевського вивезли далеко на північ, на остров серед ледяного моря. Тут він 26 років, в страшній темниці, без сонця і воздуху, серед гною і хробів тяжко карався. Потім Україну поділено на три намісництва. Заведено московське військо, суди, уряди, школи — все. Здавалося нашему народові прийшов конець. Хлоп був гірше худобини, священик пішов під управу московських попів, панам українським понадавали російські ранги й ордери, що лишило ся Україні?

Як розібрали польську державу, то також і правобічна Україна перейшла від Поляків до Москвалів, тільки мала частина того краю, що зветься Галичиною, дісталася під Австрію. Тутки зразу дихало ся нашим людям трохи вільніше. Влекшено дещо панщинзяних тягарів, поміряно землі, заведено суди, навіть в школах запроваджено вчести науку в руській мові, але темний народ не вмів з того користати так, як треба, і що його тепер обстоює сильніше за своїми правами. Словом — на Україні настали такі часи, що здавалося ся нема для ньої ніякої ради. Гинь і тільки. Та невміруща народна душа перетерпіла ті злідні. Робучий народ, хоть змordованій, скатований, хоть позбавлений всякої права, не забув своєї мови, не перестав любити своєї землі, не запер ся своєї минувшини. А

боку Ляхи, що йдуть до продовження панування над непольськими народами, з другого боку нації поневолені; нації-раби, нації-бунтарі, нації-революціонери. Се Польща того типу, до якого належала Австрія, Туреччина, Угорщина, німецьке ціарство. Се штучний злипок, до котрого причіплено штучно краї та народи, які при ній удержанятися не можуть.

Всі Поляки мусять чути інсінктом отсе значінне польських виборів. Однак ледво чи знайдеться чоловік з цивільною відвагою, що сказавби се публично. Вони заскре-гочуть зубами, затиснуть руки, за-бліскають очима, закричуть на жонд, Бога, гайдамаків, але сути явища не розкриють. Власне в сemu головна признака неминучого упадку польської імперії. „Кого Бог хоче знищити, тому вперед розум вінбирає“. Одинокий „Люд“ однак тішиться і єще на „Працю“ наки-дується. Закінчимо: „Дурному вічнай пам'яті“.

ЗІ СВІТА.

Відповідь Чічеріна в справі Бесарабії. З Москви доносять: На румунську ноту, яка заявляла, що оконченою границею Румунії з Росією мусить бути признаний Дністер, відповів Чічерін, що Росія ніколи не згодиться на анексію Бесарабії що не привязує ніякої ваги до цього, яке становище у цій справі займають інші держави. Чічерін жадає, щоби Румунія згідно з договором з 1918 р. евакувала Бесарабію. Границею між Румунією і Росією має бути ріка Прут.

Ляцький жандарм убив українського селянина. Львівська „Свобода“ доносить:

Недалеко Семаковець в Коломийщині жандарм Залузкі убив українського селянина за те, що він спочивав біля телеграфічного стовпа.

Безробіттє в Англії й Франції. В Ан-

Америка й Аліянти проти викинення 200,000 Греків з Царгорода. Аліянти запротестували проти нового турецького наміру викинення з Царгорода всіх Греків, яких число виносить 200,000 заявляючи, що Туреччина мусить згодитись, аби вони там далі остались.

До аліянського спротиву прилучилася теж американська делегація.

Американський посол Гру відчитав заяву на засіданню близко-східної мирової конференції, в якій сказав, що правительство Злучених Держав противиться такій нелюдяній постанові турецького уряду, яка стремить до викинення 200,000 населення з їх осідку. Він зазначив, що виселенне булоб допустиме, якби було наприклад виміною населення з обох сторін, користною для переселених, але тут спеціально міське населення потерпіло будже, якби його переселити на села.

— «» —

Ірландські повстанці вбивають ірландських послів. Республіканські повстанці убили серед улиці Даблина посла ірландського парламенту Сіна Гейлса і ранили посла Петрика О. Моллі, заступника голови парламенту.

Британське військо, яке тоді проїзділо улицею, дало кілька стрілів в напрямі групки убійників, але вони сейчас розбіглись на всі сторони.

— «» —

Німці хотять позичати золото для сплати Аліянтам. В політичних кругах заявляють, що німецьке правительство приготовляє новий план „військового відшкодування“ для Аліянтів, який німецькі делегати мають предложить аліянтській конференції, що зачали свою нараду в Лондоні дня 9. м. м.

Після того пляну німецьке правительство згодилось би заплатити аліянтам 20 до 30 біліонів золотих марок „військового відшкодування“.

Сі гроши німецьке правительство платило би з внутрішньої позички, яку хоче стягнути з населення в золоті, а якої частину хоче також вражити на підставу німецької валю-

Православні Українці проти нападів на Митрополита Шептицького. Вінніпегський тижневник „Канадійський Українець“ подає кореспонденцію з Відня, яка повідомляє, що двох визначних православних Буковинців, а саме, голова буковинської радикальної партії, бувший посол У.Н.Р. в Римі, Др. Теодот Галіп, і голова Буковинського Комітету у Відні, бувший парляментарний посол, Ілля Семака звернулись до православного адміністратора, о. дра Копачука з протестом проти газети „Дніпро“ на Митрополита Андрія Шептицького. А кат. „Люд“ в Бразилії таки всегда підло нападає.

— «» —

Справа Східної Галичини на конференції в Москві. На розоружній раді Москви, балтійських держав і Польщі Поляки піднесли при постанові про мировий суд, що мировий суд не має права рішати про територіальні спори. Вони мали на гадці Східну Галичину і Вильну, і хотіли щоб конференція признала їх за вирішенні.

Москалі і Литовці сьому спротивились. Москалі заявили, що готові остатити справу Східної Галичини до вирішення на пізнійше.

— «» —

Шістста за Мельничука і Шеремету. Недавно з'явилась в німецькій часописі „Наєг Вінер Тагляб“ телеграма, що на В. Україні розстріляно 54 Поляків шляхетського походження, а то у відплату за розстріл польським наглим судом у Чорткові Мельничука і Шеремети (дня 11 падолиста м. р. що як звісно, з узброєною ватагою вдерлись були до Галичини).

— «» —

Заноситься на китайсько-російську війну на далекому Сході. З Китаю доносять, що заноситься на китайсько-російську війну в Північній Маджурії ізза китайської східної зелізниці. Московські большевики і Китайці готуються до війни.

ти в польському війску.

На се така відповідь: бранка Українців в Сх. Галичині іде так, як йшла данина або вибори. Нема одного села, щоб хто з Українців ішов добровільно до війска, хиба зловлять та в кайданах приведуть. Треба читати старокрасиві часописи, а потім не вписувати брехні, як виписувалось за вибори. Однак замотеличеним сліпакам все уйде.

— «» —
даліше цей самий.

„Люд“ вже вчіпився часопису німецького „Компас“. Дивно тиш се, що священик кат. виписує такі речі на священика католицького. Світський чоловік, що має трошки якоїсь чести читаючи такі речі, плює, та повторяє: „се лиши можуть робити без встиду, без чола“. Розуміється, як в дописях з „Працею“ брехнею воювали, так само брехнею дихає виписуючи на „воювнічу газету“. Підлій шовінізм польський до всего здатний...

— «» —
князь вигнанець в Римі

До Риму прибув з Греції брат бувшого грецького короля Константина, князь Андрій, котрого грецький революційний військовий суд засудив на вигнаннє.

Він буде на послуханні у папи римського, а відтак віде до Лондону.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

Польська гіена шукає трупа.

Орган львівської поліції „Gazeta Codzienna“ з 24 листопада приносить „сенсаційну“ вістку на власній телеграфі просто з Відня, що „уряд Петрушевича розпадається“, бо члени цього уряду п. Сінгалевич і др. Перфецький втратили всяку надію на успішність дальнішої акції і домагаються „ліквідації уряду“. — Се мабуть не пер-

Недалеко Семаковець в Коломийщині жандарм Залуцькі убив українського селянина за те, що він спочивав біля телеграфічного стовпа.

— « —
Безробіттє в Англії й Франції. В Англії тепер є ще 1 і пів міліона безробітніх із уваги на те безробіттє є одним з найважнійших питань господарських умовин в Англії.

У Франції робіт є доволі і число безробітніх тепер виносить всього 2,000.

— « —

Революція проти революції в Греції. З Греції наспілі вісти, що в західній Греції і на острові Корфу вибухла революція проти грецького так званого „революційного комітету“ котрий стратив 5 міністрів і 1 генерала.

Нова революція стоїть за приязним відношеннем до Великої Британії.

— « —
алянтам 20 до 30 більонів золотих марок „воєнного відшкодування“.

Сіроши німецьке правительство платило би з внутрішньої позички, яку хоче стягнути з населення в золоті, а якої частину хоче також вжити на підставу німецької валюти для усталення паперових обігових значків (банкнот), яких далі вже буде в Німеччині повний трільон.

— « —

Італійський премієр не приймає французьких підшептів. Французький премієр Раймонд Пуанкарे запросив італійського премієра Беніта Муссоліні, щоби приїхав до Парижа, а відтак з ним удався до Лондону і по дорозі уложив плян французько-італійського союза.

На се Муссоліні відповів, щоби Пуанкаре їхав собі самий до Лондону, а він поїде самий просто до Лондону.

— « —

— « —
носять, що заноситься на китайсько-російську війну в Північній Маджурії ізза китайської східної зелінниці. Московські большевики і Китайці готуються до війни.

ВСЯЧИНА.

З ПОЛЬСЬКОГО РЯЮ

В Польщі гаразд неаби який. Марочка пішла так в гору, що ніхто навіть глядіти не хоче. Вже за одного міля можна дістати в Куритибі 2.900 м. п. а кілько в Сх. Галичині? Певно два рази більше . . .

— « —

ДИВЯЧНА НАЇВНІСТЬ „ЛЮДУ“.

Дивний побожний „Люд“ пише, що військова бранка в Сх. Галичині пішла дуже добре. В своїй наївності пише, що Українці уважають собі за честь служи-

носить „сенсаційну“ вістку на власнім телеграфі просто з Відня, що „уряд Петрушевича розпадається“, бо члени цього уряду п. Сінгалевич і др. Перфецький втратили всяку надію на успішність дальшої акції і домагаються „ліквідації уряду“. — Се мабуть не перший і не останній раз польська преса „ліквідує“ Галицький Уряд і „винюхує“ розчаровання та конфлікти між його членами. Розуміється, що в тій цілі „сенсації“ немає словечка правди і що те все тільки жолудкові фантазії польської гієни, яка що ранку мусить дати своїм читачам на сніданнє одного українського трупа...

Похід проти уряду Петрушевича.

ДИПЛОМАТИЧНИЙ НАТИСК НА АВСТРИЮ.

Рівночасно з переведенням виборів у Східній Галичині польський

між панами також лучали ся такі, що їм сила і воля! Він перший розтворив перед в російських фраках невигідно було ходити могили, щоб ми почули голос минувти, вони стали витягати зі скринь старі шини, він перший зазирнув в будучість козацькі контуші, стали зіткнати до давних і сказав нам, як і куди прямувати до порядків, до давних часів, про які писали шої долі. А промовив він до нас так про наші літописі, розказували старці та съпіречисто, так вхопив нас за серце своїм ворогом, і між съвящениками словом, що ми вперше побачили, яка та на- також бували такі, що почали, як колись, говорити проповіді в народній мові та дихати на нарід свободінішим духом. Той настій підхопив Іван Котляревський і писав віршами книжку „Перелицьована Енейда“, котра дала початок нашій обновленій літературі. В тій книжці змалював Котляревський рідною мовою, такою, як хлопи говорять, веселим способом великий образ життя на Україні на переході з XVIII в XIX столітті. За Котляревським пішли другі, особливо Квітка Основяненко, що перший почав описувати, як жив сільський народ; як він любить, тужить і вмирає. Поруч них писали інші. Але всі вони не посягнули до глубини народної душі, всі вони не обгорнули оком цілої України, не оглянули ся позад себе в давні-давні часи, не вміли зазирнути в будучість, щоб своїм і чужим розповісти, хто ми таке, чого ми хочемо і до чого ми йдемо.

Се сказав що йоно наш великий поет Тарас Шевченко. Що йоно він кинув нашим ворогам гірку правду в очі, а народові сказав ясно й виразно, що він український народ; котому належать ся також самі права на жите та на поступ, як мають інші народи, щасливіші від нього. Він перший учив нас, що Україна, съвяте, велике слово, котрого поганити ані зрадою, ані знаємо. Вони не мали ні волі, ні права, іншими гріхами не вільно, що душа наша не вмірає, що в своїй хаті своя правда і ки пан казав, а собі хиба на досьвітках,

або в неділю могли що зробити. Їх про- давали, міняли, навіть в карти програвали, як худобину, та ще били, калічили, поганили, якби крепак не мав ні душі, ні чутя ніякого. Як панови подобала ся яка крепачка, то кликав єї до двора і робив з нею, що хотів, а як накучила ся, то казав кому будь з ньою женити ся і на те не було ради. Крепак — то значило невільник, ще гірше — ніби робуча худобина.

Оттаке то житя було й родичам Тарасовим. Гірко мусили вони працювати, щоб вдоволити зросийщеного Німця, пана Енгельгардта. А Григорій Шевченко не дурний був чоловік, і ремесло зівав і чумакував іноді і до всякої роботи був спосібний. Та як оженив ся, як прийшли дрібні діти, то годі було всидіти в Моринцях і він з родиною переніс ся до Кирилівки, що та- кож належала до того самого пана Енгельгардта. Тут, в Кирилівці, й минули дитячі роки Тарасові. Було се дуже гарне село, з чистою рікою та зеленими левадами, „нечаче писанка село“. Але людям жило ся тут, не як в раю, тільки як в пеклі. Від часу, як карали гайдамаків, хлоп був заєдно предметом кари, а в часах, про які мова, знущання над крепаками дійшли були до самого верху.

„Гірше вже й не могло бути.
неволя,
Робота тяжка... Ніколи
І помолитись не дають“.

Батько й мати зічно на панщині, діти росли самі як квітки самопадні.

А було їх, крім Тараса, п'ятеро, двох хлопців та три дівчині. Найстарша з них, Катерина, заступала маму, вона і господарства доглянула і хаті обладдала і молодшу рід-

ню помила та почесала.

Еї то згадує Тарас з великою любовлю, називаючи „ніжною, терпільвою, незабутньою“. Та не було Катерині й коли доглянути за живим Тарасиком, так, якби вона була може й хотіла і хлопець бігав собі то разом з іншими сільськими дітьми, то сам по саді, леваді, понад річкою, а часом забігав аж на степ та на могили, звідки видно богато світа, де шумить вічний вітер, навіваючи сум та тугу. Мале хлопя привикало думати та вслухувати ся в ті степові думи, що казавбись, хтось їх з під могил співав. Раз навіть пустився був у світ, бо говорили йому, що небо стоїть на зелінних стовпах, так він хотів toti stovpi побачити. На щастя надіхали чумаки та забрали малого мандрівника назад до батьківської хати. А хата та була собі як і другі сільські хати. Стара, з почорнілою стріхою, тільки виблена чистенько. Коло хати яблуня, круг ньої квітник найстаршої доньки, Катерини, при брамі стара верба, за вербою стодола, дальше стіжки збіжа, а там сад і левада. По леваді шумів ручай. В отсім руло під назислими лопухами купається ся „біляве хлопя (себто сам Тарас) викупавшись, перебіжить через долину, прибіжить в сад, впаде під першою грушою, або яблунею і засне спокійним, незворушним сном“. Та не довго трівало таке житє. Як минуло Тарасови 9 літ, померла йому мати. Біда і нужда поклали єї у могилу. Батько не міг собі дати ради з дрібними дітьми (Катерина віддалася передтим), він мусів оженити ся в друге. В хаті почалося пекло. Прийшла мачуха і привела своїх дітей, бо вона також була вдовою. Між зведенятами почалася ворожнеча. (Дб.)

уряд повів інтензивну дипломатичну акцію на користь остаточно-го „признання“ її Східної Галичини.

Як повідомляє добре поінформований варшавський кореспондент „Берлінер Тагеблют-у“, дипломатичне зондовання показало, що й нині за безумовним приєднанням Східної Галичини до Польщі є одна лише Франція, але зміна урядів у Лондоні та Римі будуть серед Поляків надію, що французький погляд пробе собі дорогу й там (дурень думкою багатіє). — Ред.).

Основуючись на цих сподіванках, Польща поробила енергійні кроки проти уряду Петрушевича, себто не безпосередно проти нього, бо для цього руки за короткі, а перед австрійським урядом, щоб той ужив заходів проти антипольської пропаганди Петрушевича й проти його проводу національно-українським рухом у Сх. Галичині. Австрії було дано зрозуміти, що коли вона відмовить у тім, щоб Віденський уряд далі не був осередком антипольської акції уряду Петрушевича, то Польща відмовиться від ратифікації торговельного договору, заключеного недавно з Австрією.

Як повідомляє той самий кореспондент, віденський уряд мав при обіцяти, що подбає про обмежене діяльності уряду Петрушевича.

Цікаво, як Австрія практично переведе те „обмежене“, як що варшавські відомості про її дотичну обіцянку правдиві.

З Бразилії.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Товариства «Україна» в Продентополі збудуться дня 12. лютого с. р. (на Трох Святителів) зараз по богослуженню в салі тогож Товариства зі слідуючим порядком:

1) Відчитання звіта з попередніх зборів.

2) Звіт Виділу за час свого управління.

би опісля не жалували, коли буде запізно.

P.P., P.P., P.P. і P.P.

З Ріо дістали ми слідуючу кореспонденцію:

Це не »полковий писар писав«, ні це не »казка про птицю-перепелицю«, а справжня правда, яку я на власні очі бачив у столичному місті Бразилії, а з якої Бразилія уже цілий тиждень сміються. Бо діло, бачите, справді смішне; а із смішного і глупого кожному посміятися можна, а иноді навіть треба, бо се виходить на здоровле.

Усякому звісно, що в Ріо ніякому цуцикові не вільно ходити, чи пак бігати, без »пашпорта«, цеб то, без намордника, бо зараз з'явиться тобі, ні звісі ні звідти такий »урядник«, що ходить — тут звичайно — Босий та із петлею і забирає пса як свого, пакує за кратки в буду, ну, і опісля, як »арештованого« не купить який різник... »на кобаски«, то бідняга гине »непчастливою« смертю. Але до речі.

Не давно тому їхав собі такий »бриськохап« одною з найгарніших вулиць в Ріо — іменно на Praia do Botafogo — і, на своє нещастя, подибав не цуцика, а таки здоровенного писька, який собі згорда проходжувався по Praia — очевидно, без »ментеля« та без ніякого іншого »ордеру«. Побачивши такого »анаархіста«, п. »урядник« від цуциків закинув зручно аркані і миттю писько був в його руках. Річ ясна, що зловлений почав протестувати з усіх сил — а був собі неаби як підкормлений! — верещав на всі заставки, стараючись зубами розірвати »кайдани смерті«. Та дарма! »Собакохап« хитрий з біса; як раз зловить на петлю — пиши: пропало! На щастя надбігла пані... — цеб то песяча хазяйка — і станула в обороні свого любимця, який тоді почав ще лютіше

чого повстав загальний регіт. Зблизився і поліцай з увагою, що цуцолап має рацію, бо цуцам не вільно ходити без... »ментеля« на ший. Поліцай держався свого довго, слухаючи бразилійської »реторики« польського пана помоцніка; аж як і він вчув, що песь належить до персоналу польського посольства, глипнув на економську пiku пана посла, його жінки, песьої хазяйки, ну, та й на самого »пана пса« і сказав таке:

— Добрый пес, нема що говорити! Мабуть він вашій ексцепенції є дуже помічний, коли хазяйка так дирється за нього! Відтак звертаючись до збентежених »урядників« із закратованої буди, промовив так голосно, щоби всі присутні вуличники вчули:

— Eh, larguem este »official« da Legação da Polonia.

Так і сталося. Вдоволений official пішов на волю, очевидно в товаристві своєї хазяйки, а п. міністер в противну сторону... певно по який капелюх та »ордер валенчносці« для вірного приятеля пані послової.

От і скінчив я історію, заглавлену вісімома латинськими буквами: »Р«. А можнабуло дати інше більше тих букв і значилоб: Polski Pan Pies, Polska Pani Posłowa, Polski Posel Pan Pruszyński i... вкінці: Potulny Pan Policyjant«.

Але сим разом нехай там буде й так.

Очевидець.

На фонд Січових Стрільців в Юзефові

Зложили, як Різдваний дарунок, слідуючі п.п. жертвводавці з Маллєт:

Кухар Вясиль 10\$, Козань Гринько 5\$, Березовський Теодор 2\$, Тоцький Петро 1\$400, Грабовський Юліян 2\$, Мартиненко Теодозій 5\$, Потоцький Теодор 5\$, Щастало Яким 5\$, Наревач Евстахій 5\$, Скиба Сильвестер 5\$, Козань Михайлло 5\$, Михайлішин Гринько 2\$, Хома Йосиф \$600, Мойса Іван 2\$, Замоцький Андрій 5\$, Мартинець Володимир 5\$, Потоцький Ланило 5\$, Донець

Допись.

Іспит шкільної дітвори в Моемі.

Дня 17. грудня м. р. шкільна саля пішалась гарно умасна палімами і цвітами. Школярі парами пішли зі школи до церкви, а по відправленім богослуженню вернули враз з родичами назад до салі шкільної, де розпочався іспит.

Діти добре приготовані, відповідали на задавані питання сміло і розумно з усіх предметів так в українськім як і португальськім язиці.

В рахунковій задачі устно і на таблиці теж вивязалися знамено.

Овочі пильної праці видні були усім присутнім родичам. Учигелює в тій школі п. С. Вітюк від 3 літ.

Тому то родичі дітей сим почуються до правдивої віячності учителе и за його пильну працю.

За Шкільний Комітет:

Т. Повалюк, М. Дутка.

Моема, 30—12—22.

Правда.

Скажіть мені люди,
де Правда на світі?
І хто її любить,
Кому она цвіте?

Всі Правди бажають,
А Правду лиш скажеш,
Тебе, як злочинця,
В вязницю саджають.

Ну, на що ти, Правда,
На світ народилася?
Щоб люди всі з тебе
Як з Бога глумились!

Чи може з собою
Ти світ принесла...
Чому ж не розвієш
Навколо ти зла?

Чи може чекаєш
І вдареш, як грім,
І панею станеш
Над світом усим...

Ну, на що ти, Правда,
На світ народилася?
З Неправдою всі ми
Давно поріднились.
Неправду вживаєм,
А Правду святую
З життя виганяєм,
Безвинно мордуєм.

О, Правда свята,
Що буде без Тебе,
Як ти нас покинеш
І підеш на небо?

Прости нам... О, Правда,
Лишайся ти з нами,
Да Ти будеш з нами.

»Україна« в Прудентополі збудується дня 12. лютого с. р. (на Трох Святителів) зараз по богослуженню в салі тогож Товариства зі слідуючим порядком:

1) Відчитання звіта з попередніх зборів.

2) Звіт Виділу за час свого урядування.

3) Вибір нового Виділу.

4) Ріжні внески.

Проситься ще перед тим речинцем оплатити всі залеглі вкладки, бо в противному разі такий член, що не виповнив свою обов'язку, не буде міг забирати голосу у тих зборах.

Проситься усіх Вп. п.п. членів явитись на сі збори.

Прудентополіс, 29/1 1923.

Вас. Попатюк, секр.

— « —

На засіданні камери в Паранагві ухвалено, щоб в порті урядити стацію телеграфічну без дроту.

— « —

Щоби зменшити довги, котрі Бразилія посидає, наложено нові податки. Є гадка, що і ті податки не зменшать довгів.

— « —

В околицях Уругвайна панує страшна посуха, котра спричинила вже чимало шкоди.

— « —

КВАЛІФІКУЙТЕСЬ! Кождий свідомий Українець, де би він не був, не повинен занедбувати таєї нагоди у котрій він може закваліфікуватись. Не легковажмо собі цеї справи і стараймося самі стати в ряди виборців як таєж і других до сего притягнути. Памятаймо, що кваліфікуючись ми стаємо правними горожанами вільної бразилійської держави, а з тим і вартість наша буде більша і користь не мала. Уряд більше числиться з десятьма виборцями, ніж зі стосотною громадою не кваліфікованою, бо він власне від тих виборців залежить і в разі потреби він спомагає перші тих, котрі його вибрали. Тому, що нам не ставлять найменших трудностей в кваліфікації (вистарчить уміти писати) кличено до всіх Українців: Кваліфікуйтесь і ще раз кваліфікуйтесь! що-

захід сам і буде своє часі мілі підкормлений! — верещав на всі заставки, стараючись зубами розірвати »кайдани смерті«. Та дарма! »Собакохап« хитрий з біса; як раз зловить на петлю — пиши: пропало! На щасте надбігла пані... — цеб то песяча хазяйка — і станула в обороні свого любимця, який тоді почав ще лютіше уїдати, думаючи певно, що він не в Rio, а ще, що найменше, в »Ходній Малопольське«. Тут мушу додати, що хазяйка свого британа так милує, що завши з ним і тільки з ним ходить на прогулки, гей би з каваліром яким, і без него жити-б не може Еге!

От була забавка! Пес, наїжившись, гавкає так, начеб його хто обдирав зі шкури, хазяйка кричить, пищить тай заводить, а гіцель своє робить. Поліцай і збігши гурт вуличників сміється до розпуку, бо хазяйка кричить по... чужому і ніхто її не втропає. Та тут же з поперечної вулиці надбігає якийсь панок, яких я бачив давно-давно, ще хіба під Овручем... цілком гейби якийсь »пан вокумоп«! Був він — як опісля показалося — чоловіком песьої хазяйки. Він теж почав верещати по... тутешньому, але дуже нужденною португальчиною. З початку не знат я грішний, хто він такий, але вчувши так нам богатъом звісне: »пся-креф« — я зараз доглупався, з якого світа походить цей лицар, що із псобійниками воюю. Панок відтак змінив тактику, викриючи три слова по тутешньому, десять по польськи, а двайпять по російськи. А звісно, що як хто до своєї мішає мову московську, то, звичайно, на... лаянне — та таке, що, мовляв, »на три етажі!« По польськи лаяв пеолапови від »пшеклентих малп«, »бразилянуф паршивих«, »лайдакуф, цо хпон хабаруф« і т. п., а по бразилійськи казав, що він є »міністер польської республіки« і то неаби яким, а »пелномоцни!« — еге! — а далі казав, що пес є власністю сеї пані, а ся пані є його жінкою і через те пса ніхто не сміє тикити, бо він входить в склад польського посольства. Псобійник трохи розумів, а троха й ні, з

Кухар Вясиль 10\$, Козань Гринько 5\$, Березовський Теодор 2\$, Тоцький Петро 1\$400, Грабовський Юліян 2\$, Мартиненко Теодозій 5\$, Потоцький Теодор 5\$, Щастало Яким 5\$, Наревач Евстахій 5\$, Скиба Сильвестер 5\$, Козань Михайло 5\$, Михайлишин Гринько 2\$, Хома Йосиф \$600, Мойса Іван 2\$, Замоцький Андрій 5\$, Мартинець Володимир 5\$, Потоцький Данило 5\$, Донець Демко 5\$, Гловачкій Іларій 5\$, Мойса Михайло 2\$.

Разом: 82\$000.

Гроші вже вислано на адресу: Tcheco-Slovaquia — »Tovarystvo Samopomitch« — Ukrainskyi tabor, Josefov.

Честь і щира подяка п.п. жертводавцям, бо тим вони показали, що в них беться ще українське серце. Марешаль Маллєт зробило почин. Маєм надію, що і другі колонії підуть в слід за сим і що »Праця« розвине в сьому напрямкови ширшу акцію допомоги українським героям, Січовим Стрільцям, які тепер томляться по нетрях Чехословаччини.

З поважанням

В. Кухар.

М. Маллєт, в грудні 1922.

З Неправдою всі ми
Давно поріднились.
Неправду вживаєм,
А Правду святу
З життя виганяєм,
Безвинно мордуєм.

О, Правда свята,
Що буде без Тебе,
Як ти нас покинеш
І підеш на небо?

Прости нам... О, Правда,
Лишайся ти з нами,
Без Тебе ми станем
Ліснimi звірями!...

Ходи Ти межи нами
Від хати до хати,
Як вигнана дітьми,
Нещасна мати.
Обідрана, боса,
Голодна, холодна,
Як та Україна
Тарасова броде.

Слова золоті — вільні
Ти сій по межи нами
І хай вони сяють
Святими зірками
В ночі, як на небі.
Най світ проливають,
І в серце, і в душу
Відвагу вливують
На бій з ворогами,
Що Тебе мордують,
А золоті палати
Неправді будують.

Сергій Савіцкий.

Круз Машадо 1922.

ПОЗІР! — УКРАЇНЦІ В ЕСПЕРАНСА І ОКОЛИЦІ! — ПОЗІР!

Заходом філії Українського Союзу в Есперанса збудеться дня 11. с. м. (в мясопустну неділю) на шакрі біля церкви великий

ПІК-НИК

в програму которого входити-ме так звана

Шураска і Фантова Льотерія

і інші ріжнородні забавки, при чому приграватиме також місцева музика. Весь дохід призначений на ціль місцевої філії Укр. Союзу.

Українці приходіть громадно і своїх знакомих приводіть! Тут гарно забавитеся, а при тім можете не одну цінну річ виграти. Не жалуйте тих кілька вентинів на розривку, а тим самим причинитеся до доброго народного діла.

За Виділ філії Укр. Союзу в Есперанса:

о. Евстахій Турковид Ч.С.В.В.
голова

Василь Музика
секретар

Іван Кузішин
скарбник

Корнило Крушельницький.

Український жовнір-ізгой.

Образки з життя інтернованих частин Української Галицької Армії.

(Дальше.)

Частина що вернула з української станиці з Відня, не уявляла собою нічого, зорганізованого, не мала своєї виробленої еміграційної ідеольгії, була злешком людей, що збігалися до Відня з усіх сторін Європи і немаючи чи то охоти, чи можливості виїхати там, де для неї було відповідне місце, а саме на Україну, до активної борби, перебувала у Відні на українській станиці разом з братами з Наддніпрянщини, кстрі під той час там верховодили. Нераз чула сеся група від наших братів з Великої України не мало приманчивих висловів братньої любові і щирості, виціла як дбають тамті про свою державність і народ і будучи здані нераз на ласку і неласку судьби велико-го, підупадаючого Відня, а немаючи оправдання і відваги домагатися від нашого Уряду, що тоді переживав у Відні найтяжкі часи, якоє полекпі, кидалася у спекуляційний вир великого міста, тратила надію на крашчу будучність, зробилася самолюбною а загальною справою мало інтересувалася.

Чисельно она була дуже маленька, а маючи за собою все вище наведене, не уявляла яко група охоти до активної громадної роботи.

Третя частина числом вже поважна, складаючися переважно зі старшин, се-втікачі з ляцьких таборів з Тухолі, Вадовиць, Щалкової, Домбя, Вісніча, Берестя і прочих станиць смерти. Були в тій групі люди, що по розвалі Австрої вертаючи з балканського, італійського та французького фронту, попали на кордоні у ляцький полон.

Були в ній люди, що попали в полон в активній борбі на території Західної Української Народної Республіки, були в ній в переважаючій частині також і ті, що перебувши цілу кампанію нашої активної визвольної боротьби за Державність, а по фронті зробленім московським большевикам в маю 1920 р. перейшли до армії Петлюри а опісля ганебно за-

у себе людей, з котрих іменем звязані великі події, або бодай пляни в нашій визвольній борбі, мала за собою це, чого прочі не мали, а саме, що она до послідної можливої хвилі несла стяг нашої Державності, що мала в більшій частині за собою цілу визвольну борбу на галицькій області, мала за собою поход з «четириокутника смерті» аж під Київ і його здобуття, опісля похід аж під Одесу, тяжкі-претажкі часи злуки з Деникіном а пізніше «земське пекло» переживань в злуці з московськими большевиками, мала за собою гарні спомини і заслуги около просвітної праці, яку зашкіпила на території Великої України, мала за собою докази великої сіmpатії населення декотрих тамтешніх губерній, як також сліди тілесних і моральних ударів національно несъвідомого, диким повстанським рухом розбурханого, а до того всякими «партайменами» проти неї підлюдженого простолюддя, мала за собою найбільше трупів і крові, мала невдачі і подвиги, мала цілу національну мартіріольгію нашої визвольної активної борби.

Та на жаль і сеся група не здійснила наших надій, не виказала тільки холоднокровності, щоби взяти провід в дальшій праці в свої руки. Она була ще надто схвилювана послідними подіями, надто занепокоєна будучиною, не могла знайти в собі самій належного спокою розчислювала свої старі порахунки а привикши до великого — українського розмаху, не могла зрозуміти, що праця тут мусить зачатися від малого, від коріння, з зазначенням найвищої цілі.

I так жадна з наведених груп — як збирне тіло — невиказала тільки духові сили, щоби взяти керму в свої руки. Мусіли це зробити сильніші духом одиниці з поодиноких груп, а за їх почином розпочалася робота, яка виказує тепер на землі гарні плоди, ака надала не лише таборови, можна сміло сказати, і цілій нашій військовій еміграції одностайній вигляд, той сам наприм, ту саму ідеольгію.

Не розводячись над угрупованням чисто військового характеру згадаю лише, що цілий Табор в Ліберці поділено на два куріні. В кождім куріні була одна старшинська сотня.

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!

Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщє гарні оповідання, стихи, як також обширні наукові статі з різних областей знання. Передплата в Бразилії виносить лише 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leopol, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопис для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasylian — Zovkva Galicia Orient. — Europa
Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополі.

PHARMACIA POPULAR

— de —

O. Santos Pacheco
Prudentopolis

Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути ріжні ліки гомеопатичні та інші ліки на ріжні хороби.

Ціни догідні.

Іван Сакс

(РІЗНИК)

Подає отсім до відома, що купує всегда кожду скількість безрог та рогату худобу, за які платить добре ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополіс — Лінія Іваї

Отсім поручаю місцевим Українцям і дооколичним мій скlep заосмітрений в ріжні річи, корінні і напітків, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіньо, цукорки, риж, хміль, свічки стearinovі, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоябаду, оселедці в лятах, компоти, як: абалаші, песики, орхи кокосові, суніці, фіги, амиші і інші;

НАПІТКИ КРАЕВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікері, фернет, біттер, пиво ріжніх марок, вино натуральне і перепароване, спиритус 40 градусів, коняк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки, вареники, лижочки, ножі з доброї стали і інші РІДЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: п'явахи фойси, рискалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металеві, а вінци РІЖНІ ДРІБНІ РІЧИ — як: кошики, зеркала, паста до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкателеві, сода до мила, бікарбонат, щітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рисіки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукти колоніальні. ПОРУЧАЮ рівнож свої вироби масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважанням

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЯ

ПОЗІРІ УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікаря і професора універзитету при великому шпиталі S-ta Casa як також

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Carvalho

української народної генуїни, буде в ній в переважаючій часті також і ті, що перебувши цілу кампанію нашої активної вільної боротьби за Державність, а по фронті зроблені московським большевикам в маю 1920 р. перейшли до армії Петлюри а опісля ганебно заманені і розоружені попали в ляцький полон.

Ся послідна ділянка сеї ґрупи почувала на собі тягар якогось народного не заслуженого може встиду за події, які вязалися з її послідними акціями як уоруженої частини, відчувала біль за незаслужено приписані її шкідливі наслідки, носила в собі щось, чого немогла або не сміла перед вчасно вяснити, а що історія найблишої будуччини на її оправданне виказати і з неї тогоже і приkre пятно зняти повинна.

Були в тій ґрупі люди, які бачили по ляцьких тaborах своїх товаришів, що від звірських і не ймовірних муки, завдаваних їм зрадницькою ідеольгією вихованими Ляхами, божеволіли і щоб вкоротити свої страждання, в приступі шалу горла собі підрізували.

Були в тій ґрупі люди, що разом з іншими товаришами з голоду кидалися на поданий ім чорний кусок хліба мов дикі звірята.

Були між ними люди, що бачили, як наші герої катовіні ляцькими посіпаками кидалися з вікон на острі зелінчуку огорожу і в той спосіб вкорочували свої терпіння.

Були між ними люди, що лежачи на тиф в лицькім таборі, просили ляцьких сестер милосердія о крашельку води а на се одержували від тих функціонарів гуманітарної інституції відповідь «нех це шляк трафі с..... с.....»

Були се люди, що переживши ріжні лихоліття і страхіття, зазнали варварських знущань в ляцьких тaborах, а стрінувшись на чеській землі з холодом, якого зазнали від давніших наших військових емігрантів в Німецькім Ябліннім, обдерти майже голі, виниділі, не то фізично, але і духовно, не могли наразі проявити ніякого руху. Їм конечно було кілька місяців відпочати, привичаїтися до культурного оточення, з яким они в ляцьких тaborах нестрічалися, і успокоїти свої розхвилювані думки і нерви.

Четверта ґрупа т. звана ґрупа ген. Кравса була чисельно найсильнішою, мала за собою той авреоль, що перейшла з оружем, що мала у себе провідником генерала, мала булавних старшин, мала

станній вигляд, та сам наприм, та саму ідеольгію.

Не розводячись над угрупованням чисто військового характеру згадаю лише, що цілий Табор в Ліберці поділено на два куріні. В кождім куріні була одна старшинська сотня.

Перший курін складався зі самих Італійців а до його старшинської сотні вписано всіх тухольців і тих, що приходили з Відня.

Другий курін складався виключно з жовнірів ґрупи ген. Кравса так званих Кравсівців.

В першім куріні назначено командантами і прочими військовими відвічальними чинниками виключно старшин Італійців, в другому Кравсівців.

Тухольців і поворотців з Відня чоми-нено мабуть тому, що мабуть тодішня команда недобачувала в них надійного матеріялу, а може ще й тому, що були самі старшини, котрі непривели зі собою жадного стрілецтва, а тим самим не можна було їх назначувати командантами над людьми, котрих вони незнали, а котрі переживши не одно горе зі старшинами своєї ґрупи, не радо були бачили чужих — хоч своїх — своїми командантами.

Для кожного куріння засновано дві кухні, одну старшинську а одну стрілецьку, та прочі потрібні військові установи.

Порядком зовнішнім і внутрішнім міг все цхвалитися перший курін, в нім велося ще всю після старого припису, спокійно і послідовно, наколи у другому куріні ударяв в очі лат модерний робота йшла первовим темпом, раз скоріше раз цілком поволі. Та по певнім часі, коли головно стрілецтво помішано Італійців і Кравсівцями і на відворот, оба куріні набирали згодом однакового вигляду, так в нутрі як і назовні, а від хвили, коли робота культурно — просвітна поплила ширшим руслом, ріжниці між поодинокими ґрупами стали сильніше затиратися так, що під сю пору, вище згадані чотири ґрупи творять духовно лише одну, котра знова досить сильно відріжнається від ґрупи яблонецької, о котрій пізніше згадаємо.

Приглянемося тепер культурно — просвітній роботі. (Далі буде)

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕКАРНЯ і дім прилагідний на венду. Зголовуватись до Миколи Стельмащука в Дорізії.

1-18.

ПОЗДІЙ УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікаря і професора універзитету при великому шпиталі S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistência a Infância do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні.
Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікаря Українця, перед котрим свою мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Rua Major Carvalho

ВЕВАМ АС СЕРВЕЈАС ДА ATLANTICA

CAIXA
POSTAL

246.

TELE-
PHONE

454.

MARCA

REGISTR

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСТЬ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитяка, Гамбурго, Куритиба, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Порттер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибране насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — пору чає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escurinha» і інше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITIBA — Caixa Postal 180